

נשיא המדינה
رئيس الدولة
THE PRESIDENT

ירושלים, כ"ג בחשוון תשפ"ד
07 בנובמבר 2023

לכבוד
נשיאות ונשיאי האוניברסיטאות והמכללות

מכובדיי נשיאות ונשיאי האוניברסיטאות והמכללות,

לאורך שנותיי הרבות כמנהיג בישראל, מצאתי את עצמי חוזר לתקופת לימודיי באוניברסיטאות קורנל וניו-יורק (NYU).

בקמפוסים הללו רכשתי כלים לחשיבה ביקורתית אשר שירתו אותי כל חיי הבוגרים. בקמפוסים הללו נחשפתי לרמה הגבוהה ביותר של דיון ומחקר אקדמי, ונהניתי מסגל המרצים המבריק והסבלני, מהסטודנטים השונים והמגוונים ומאותה רוח אמריקנית שלא ניתן לטעות בה - רוחה של חירות אינטלקטואלית.

כמי שמאז ומעולם העריץ את הסטנדרטים של המוסדות להשכלה גבוהה בארה"ב, לא הייתי מעלה על דעתי שאראה את המראות ואשמע את הקולות אשר מהדהדים מאז אסון ה-7 באוקטובר.

כנשיא מדינת ישראל, במהלך החודש האחרון ביקרתי באינספור קהילות מרוסקות ברחבי ישראל, הכוללות את משפחותיהם האבלות של למעלה מ-1,400 נרצחים ואת קרוביהם החרדים והדואגים של למעלה מ-240 חטופים; ופעלתי לנחם את ניצולי הטבח הגדול ביותר שעבר העם היהודי מאז השואה, תוך זוועה אכזרית של אונס ועינויים.

ובה בעת, אני שומע על סטודנטים יהודים שחווים הטרדות באוניברסיטת הרווארד. על סטודנט יהודי שמותקף באוניברסיטת טולין, על סטודנטים יהודים שנצורים בספריית קופר יוניון בעוד המון שואג צובא על הדלתות, על שלטים שמאשימים את ישראל ברצח עם, על צלבי קרס שמרוססים על דלתות מעונות סטודנטים, על הפגנות רוויות שנאה והפחדה. קצר הדף מלהכיל את הדוגמאות.

האירועים הללו אינם מתרחשים בשולי החברה אלא בלב היכלי המחקר, באולמות שנועדו להיות מגדלור של אנושיות, קידמה ולמידה בלתי מתפשרת. האירועים הללו אינם מתרחשים באירופה של לפני כמאה שנים אלא בארצות הברית של 2023.

דיון בכל תחום, ובכלל זה על פעולותיה של ישראל, הוא מבורך ונדרש. אין על כך עוררין. וכפי שאמריקה למדה על בשרה במלחמותיה לאורך השנים, ניהול לחימה נגד מחבלים אכזריים שמסתתרים בין אזרחים הוא אתגר בלתי אפשרי, שבו כל החלטה קשה ומייסרת. אך האירועים בקמפוסים הם אינם דיון אלא ביזוי המוסד האוניברסיטאי וחילול עקרונותיו הבסיסיים. איך ייתכן שלמי שתומכים, מעודדים, מסבירים ומאדירים את מעשי הזוועות של החמאס יהיה מקום במוסד אקדמי כלשהו? או בכלל - בעולם התרבותי והנאור?

אני מוצא מקצת נחמה באלו שכן עמדו והתבטאו באופן נחרץ. אני מעודד מהשעייתו של מרצה מקורנל אשר תאר את ה"התרגשות" שאחזה בו לנוכח הטבח, וכן מהמפגש של נשיאת הרווארד עם סטודנטים של ארגון הלל בקמפוס. אם אוכל להיות לכם לעזר, דלתי פתוחה תמיד לשיחה כנה ואני מוכן להתייחס גם לשאלות הקשות ביותר.

כל אחת ואחד מאיתנו הוא תלמיד של ההיסטוריה. ככאלה, כולנו יודעים שאידיאולוגיות מרושעות אשר מכוונות כלפי יהודים תמיד מאותתות על קריסה אינטלקטואלית רחבה הרבה יותר. האירועים שאנו עדים להם הם אינם איום כלפי סטודנטים יהודים בלבד אלא כלפי עצם קיומם הבריא של המוסדות החיוניים לתרבות האנושית שלנו, ובמילים אחרות - זהו איום על האנושות עצמה.

ברגע טעון ומורכב זה, מנהיגות ערכית היא בעלת חשיבות עליונה. ישנה משמעות עצומה להצהרה שלכם, ראשי וראשות המוסדות, אשר מגנה בצורה פומבית וחד משמעית את המעשים הברבריים של ה-7 באוקטובר. אני מאמין כי גם הסטודנטים וגם הסגל כמהים לקול צלול האומר בריש גלי כי חופש הדיבור הוא ערך עליון, אך בה בעת - כל שיח המעודד אלימות כלפי פרטים או קבוצות, וכל שיח הקורא להשמדת מדינה - מדינת ישראל - הוא בלתי מתקבל על הדעת ותהיה אפס הכלה כלפיו בכל קמפוס. בנוסף, כל אחד ממוסדות ההשכלה הגבוהה יכול וצריך להוביל את המאבק בנגע האנטישמיות, בין היתר על ידי הקמת צוות משימה שיפתח תכנית עבודה קמפוסית ומוסדית ויהווה עוגן חשוב עבור הקהילה כולה.

העימות הנוכחי רחב הרבה יותר מאשר סכסוך בין ישראל לחמאס: על הכף עומדת נכונותו של העולם הנאור להגן על המוסכמות והאמיתות האנושיות הבסיסיות ביותר, אל מול הבחירה לקבל או אפילו לתמוך בהפרתן וברמיסתן הגסה. זה יכול להיות רגע היסטורי של למידה ושל תובנות שיובילו אותנו קדימה לפעולה חיובית, מתקנת ובונה, או חלילה רגע של הידרדרות וקריסה בלתי הפיכה. על כלל אזרחי העולם החופשי להחליט היכן הם ניצבים ברגע הזה, אך על בודדים בלבד מוטלת האחריות בה אתם נושאים, כשומרי הסף של התבונה, הידע והתרבות.

בחירתכם ברגע הזה תעצב את ההיסטוריה, ותירשם בספרי ההיסטוריה.

בברכה,

יצחק הרצוג
נשיא המדינה